

Manifest a favor d'un
segell de traducció humana

En aquest començament de segle convuls que presagia el final de tantes coses, són poques les activitats netament humanes que conserven i fins i tot veuen augmentar el seu nombre d'adeptes. Entre aquestes, brilla amb llum pròpia la lectura, que consisteix a interioritzar fets narrats o històries inventades per un altre ésser humà, una activitat ben inútil segons criteris estrictament materialistes i, potser per això, profundament enriquidora.

N'és la prova el fet que **el sector editorial espanyol viu avui una puixança sense precedents** i que els joves són el segment de lectors que creix més any rere any. A més, la literatura és una font d'inspiració per a tota mena de narracions que es consumeixen massivament i generen beneficis abundants, des de les sèries i les pel·lícules fins als videojocs. A diferència de les màquines, **els éssers humans necessitem la ficció com el pa que mengem**.

Tanmateix, l'única cosa humana d'un llibre redactat, traduït o il·lustrat mitjançant la intel·ligència artificial generativa (IAG) és el material del qual els motors es van nodrir originalment per remenar les seves dades a una velocitat vertiginosa. **És l'apropiació del que va ser humà i ja no ho és**. Malgrat que a Espanya no existeixen dades que donin fe del grau de penetració de la IAG en els processos editorials, a França ja hi ha almenys una editorial, Harper Collins, que recentment ha decidit traduir de manera automàtica les obres del seu segell de literatura romàntica, Harlequin. Cal suposar que altres seguiran el seu exemple.

Al llarg de la història, la tecnofòbia que va néixer amb el moviment luddita a l'empara de la Revolució Industrial s'ha revelat inútil per aturar el que s'anomena progrés. No pretenem frenar una dinàmica que segurament és irreversible i els efectes de la qual en l'esdevenidor de la humanitat amb prou feines comencem a entreveure, però sí que creiem en la necessitat de reivindicar la **transparència** d'aquest procés per salvaguardar l'essència de la creació humana, el que ens distingeix, encara i per damunt de tot, de les màquines.

De la mateixa manera que al supermercat, com a consumidors, volem que ens informin de la procedència dels aliments o dels ingredients modificats genèticament que puguin contenir, **tenim dret a saber, com a lectors, si un llibre que ens disposem a comprar s'ha generat, totalment o parcialment, amb IAG.**

Que ningú no s'enganyi: el que busca la indústria editorial no és la qualitat superior del producte final, ni tan sols la rebaixa del preu de venda al públic (malgrat la reducció significativa de costos que fer servir la IAG suposa), sinó **incrementar el seu propi marge de benefici en detriment de la qualitat dels llibres publicats** i a costa de precaritzar encara més un col·lectiu, el dels «pàries de l'edició» —traductors, correctors, maquetistes, il·lustradors—, que fa dècades que amb prou feines subsisteix. Si l'automatització dels processos editorials prospera, aquests professionals es veuran reduïts a la tasca impossible de tractar d'infondre vida a textos sense ànima, perquè, **si les obres literàries creades per éssers humans es retroalimenten en un diàleg etern, els textos generats per IAG es retroempobreixen**, víctimes d'una autofàgia incessant que devora tot indici de creativitat. I què s'ha de dir del **cost mediambiental** derivat de la utilització massiva de la IAG en un planeta agonitzant o del perill que representen les «**al·lucinacions**» a les quals és tan propensa la màquina, amb el risc consegüent de desinformació i destrucció cultural?

Per tot això, alcem la veu per reivindicar la **naturalesa intrínsecament humana de les arts** en general i de la traducció literària en particular, exigint **transparència** a l'hora de fer servir la IAG en els processos editorials. Aquesta transparència s'ha de concretar en una informació clara, senzilla i fàcilment accessible, i amb aquest objectiu convidem les editorials a estampar a la coberta dels seus llibres un **SEGELL DE TRADUCCIÓ HUMANA** com el que ACE Traductores posa a disposició de tots els particulars, les empreses i els organismes públics que en vulguin fer ús.

Segell de traducció humana. D'on n'IA, no en raja cap llibre.

Traduït del castellà per Carlos Mayor i revisat per Xavier Dilla